

Dirección Xeral de Formación Profesional

Proba para a obtención do título de bacharel 2024

Exercicio / Ejercicio	2.º
Período	1
Modalidade / Modalidad	Humanidades e Ciencias Sociais / Humanidades y Ciencias Sociales
Exame de / Examen de	Latín I e II / Latín I y II

1.º apelido / 1.º apellido	
2.º apelido / 2.º apellido	
Nome / Nombre	
DNI	

1. Formato da proba / *Formato de la prueba*

Duración

- Este exercicio terá unha duración máxima de 90 minutos.

Este ejercicio tendrá una duración máxima de 90 minutos.

Formato

- A proba consta de cinco preguntas.

La prueba consta de cinco preguntas.

Puntuación

- A puntuación de cada pregunta aparece a carón do enunciado.

La puntuación de cada pregunta aparece al lado del enunciado.

Material

- Permítese o uso de diccionario de latín con apéndices gramaticais, pero sen páxinas de contidos literarios.

Se permite el uso de diccionario de latín con apéndices gramaticales, pero sin páginas de contenidos literarios.

Orientacións / *Orientaciones*

- O exame realizarase con bolígrafo azul ou negro.

El examen se realizará con bolígrafo azul o negro.

2. Exercicio / Ejercicio

1. Traduza o seguinte texto de Eutropio, titulado «O emperador Calígula». Teña en conta as notas ao pé do texto.

Traduzca el siguiente texto de Eutropio, titulado «El emperador Calígula». Tenga en cuenta las notas al pie del texto.

(Valoración: 5 puntos)

Successit ei C. Caesar, cognomento Caligula et ipsius Tiberi nepos, sceleratissimus ac funestissimus. Bellum contra Germanos suscepit et ingressus Sueviam nihil strenue fecit. Stupra sororibus intulit, ex una etiam filiam agnovit. Cum adversum cunctos ingenti avaritia, libidine, crudelitate saeviret, interfectus in Palatio est anno aetatis vicesimo nono.

Notas:

1. *Germani, -orum*: «xermanos» / «germanos».
2. *Suevia, -ae*: Suevia.

A este sucedeuno Caio César, de sobrenome Calígula e neto do propio Tiberio, moi criminal e pernicioso. Empreneu a guerra cos xermanos e, tendo entrado en Suevia, non levou a cabo nada diligentemente. Levou a cabo incesto coas súas irmás, e recoñeceu incluso unha filla dunha delas. Ao enfurecerse contra todos en masa pola súa grande avaricia, lascivia e crueldade, foi asasinado no Palacio aos vinte e nove anos de idade.

2. Analice morfosintacticamente o fragmento subliñado no texto.

Analice morfosintácticamente el fragmento subrayado en el texto.

(Valoración: 1 punto)

**Cum adversum cunctos ingenti avaritia, libidine, crudelitate saeviret,
interfectus in Palatio est anno aetatis vicesimo nono.**

Cum Conx	adversum prep+	cunctos Ac pl m	ingenti avaritia, libidine, crudelitate Ablat sing fem Ab sg f Ab sing fem			saeviret, 3ºp sg imp subx	interfectus est 3ºp sg perfecto pas vbo interficio
Nx	Complemento Circ.		Complemento circunstancial			Verbo	
Complemento Circunstancial (oración subordinada cum histórico)							Verbo
in Prep+	Palatio Ab sg m	anno Ab sg n	aetatis Xen sg f	vicesimo nono. Ablat sg neutro			
CN							
CC		Complemento Circunstancial					

3. Explique os seguintes aforismos.

Explique los siguientes aforismos.

(Valoración: 1 punto)

- a) *Urbi et orbe*
- b) *Casus belli*
- c) *Horror vacui*
- d) *Cursus honorum*

- a) *Urbi et orbe*: «Para a Cidade e para o mundo». É a bendición papal máis solemne, pronunciada no Domingo de Pascua e no 25 de decembro, e dirixida a Roma (a Cidade) e ao resto do mundo.
- b) *Casus belli*: De *casus* e *bellum*: «suceso de guerra». Indica o acontecemento que provoca unha declaración de guerra.
- c) *Horror vacui*: «Horror ao baleiro». *Horror vacui* ten dous significados. Na historia da arte refírese á tendencia a encher con imaxes ou figuras todo o espazo dispoñible dunha pintura. Na ciencia refírese á incapacidade de concibir a existencia do baleiro antes da Idade Moderna. Hoxe en día adoita usarse tamén coloquialmente para falar dunha decoración excesivamente recargada.
- d) *Cursus honorum*: «Carreira dos honores». Refírese ao conxunto das etapas polas que tiña que pasar un cidadán que se dedicase á política: primeiro, cuestor; despois, edil; pretor en terceiro lugar; e, por último, cónsul.

4. Explique os seguintes topónimos.

Explique los siguientes topónimos.

(Valoración: 1 punto)

- a) Fisteria
- b) León

c) Ortigueira

d) Ourense

Fisterra: *Fisterra* procede de *Finis Terræ*, «Fin da terra» (> *Fiisterra* > *Fisterra*).

León: Procede de *Legiōne(m)*, con caída da oclusiva sonora intervocálica, e posteriormente tamén do iode, e apócope do -e en posición final absoluta despois de -n-. *Legiōne(m)* > *Leione* > *Leion* > *León*. O seu nome nace da Legio VII Gemina asentada no lugar e que deu orixe á cidade.

Ortigueira: Procede de *Urticaria*, adxectivo formado a partir de *urtīca*, «ortiga»: *Urtīcaria* > *Orticaria* > *Ortigaira* > *Ortigueira*. «Lugar cheo de ortigas».

Ourense: Procede probablemente de *Auriense*, adxectivo formado sobre o substantivo *aurum*, por ter o río Miño abundancia dese metal.

5. Desenvolva o seguinte tema: *A Eneida* de Virxilio.

Desarrolle el siguiente tema: *La Eneida de Virgilio*.

(Valoración: 2 puntos)

A *Eneida* é un longo poema épico composto por doce libros nos que se narran as aventuras do heroe troiano Eneas despois da destrución da súa patria (Troia) e a súa procura dunha nova patria que finalmente atopará en Italia, no Lacio; alí, mesturando o pobo troiano co pobo autóctono (o latino), dará orixe a un pobo novo, que no futuro se converterá no pobo romano.

A *Eneida* ten como tema principal a lenda mitolóxica de Eneas. Recorre á materia da guerra de Troia, moi empregada polos épicos gregos desde Homero. É, polo tanto, un poema épico que entronca coa tradición grega, e que narra feitos lendarios e moi afastados do presente (a destrución de Troia, a fuxida de Eneas e outros). Con todo, a *Eneida* é, ao mesmo tempo, un poema que respecta o carácter histórico e identitario característico de gran parte da épica romana: tamén Roma é o tema central da *Eneida*, xa que nesta se conta a súa orixe mítica, afirmase a súa grandeza, e lóvanse os valores relixiosos e morais que Augusto pretendía transmitir.

Virxilio une o tema mitolóxico grego e o tema histórico identitario romano a través do vínculo que establece entre troianos e romanos: estes serían, na súa obra, descendentes dos troianos. Atribuírlle a Roma esta orixe supón unha glorificación do seu pasado (sen base histórica firme). Eneas non é só un gran heroe, senón tamén fillo da deusa Venus. Os romanos son, así, descendentes, non só do gran pobo troiano, senón tamén dos deuses. E, se son os deuses quen lle ordenan a Eneas fundar unha nova patria no Lacio, a aparición do pobo romano é, en consecuencia, vontade dos deuses; como vontade dos deuses é tamén a misión histórica de Roma, consistente en dominar o mundo.

O home escollido polos deuses para isto, herdeiro da misión lendaria de Eneas é, no presente virxiliano, o *princeps* Augusto. A *Eneida* glorifica, pois, en último termo, a Roma e o seu príncipe. O tema da *Eneida* cumpre, polo tanto, as regras básicas do xénero épico: un heroe (Eneas) afronta unha serie de riscos e dificultades co obxectivo de realizar unha misión (a fundación dunha nova patria) que beneficia non tanto a si mesmo (se por el fose ficaría en Cartago a gozar do amor da raíña Dido), senón a unha comunidade (o pobo troiano e o futuro pobo romano); no transcurso desa misión defende uns valores morais colectivos que finalmente se amosan válidos grazas a que a misión emprendida é superada con éxito.

Unha das características máis destacadas da *Eneida* é a forte influencia que sobre ela exerceron os poemas épicos gregos, sobre todo a *Iliada* e a *Odisea* de Homero. Non se pode comprender a *Eneida* sen an-

tes coñecer a poesía homérica. De feito, tense dito moitas veces que os seis primeiros libros da *Eneida* se basean na *Odisea* e os seis segundos na *Ilíada*.

A estrutura da *Eneida* é outra característica a salientar. Ademais da devandita organización baseada nos poemas homéricos, a *Eneida* é un poema cunha construción arquitectónica moi meditada e na que non se deixa nada ao azar. Os diferentes libros establecen relacións entre si, e os diversos episodios remiten os uns aos outros entrelazándose e establecendo vínculos. Todo isto dálle ao poema unha grande unidade formal e convérteo, pola súa perfección modélica, en clásico.

A acción da *Eneida* desenvólvese, seguindo a tradición homérica, en dous planos distintos: o humano e o divino. Por unha banda, están as accións dos mortais (Eneas, Dido, Turno etc.) e, pola outra, as dos deuses. Estes favorecen ou prexudican os homes segundo os seus intereses e chegan mesmo a enfrontarse entre eles con tal de facer valer a súa razón. Por riba de todos manda Xúpiter, deus de deuses, quen desde hai tempo ten observado no Destino que o pobo romano vai dominar o mundo. Con todo, Xuno, a súa esposa, prefere que ese pobo dominador sexa o cartaxinés, e emprega todas as súas artes para acadar este obxectivo en contra da vontade de Xúpiter. Así, por exemplo, ordena a Eolo, deus dos ventos, que envíe unha tormenta contra os troianos para desvialos cara a Cartago. A súa intención é facer que Eneas se namore de Dido, fiquen en Cartago e funde alí (e non en Italia) o novo pobo que ha conquistar o mundo. Venus, filla de Xúpiter, actúa, en troques, en contra de Xuno. Nai de Eneas, axúdao a saír con vida de Troia, e noutras moitas ocasións. Despois de moitos atrancos e liortas, hase cumprir finalmente a vontade de Xúpiter.

Con este procedemento Virxilio funde de novo o mitolóxico e o histórico: o enfrontamento ficticio entre deuses ten a súa correspondencia no conflito histórico entre Roma e Cartago, que tivo verdadeiramente lugar, coas tres guerras púnicas nos séculos III-II a. C, e que rematou coa vitoria dos romanos. Fronte á perspectiva obxectiva propia da tradición épica, o estilo de Virxilio ten sido chamado subxectivo e supón, por iso mesmo, unha novidade. Mentres que o habitual na épica é que o narrador desapareza e deixe que os feitos narrados falen por si mesmos sen intervir el a través de comentarios, o narrador virxiliano aparece en certos momentos, sobre todo nos de maior dramatismo, para expresar a súa piedade ou compaixón polas desgracias que afectan os homes. Isto último chama a atención sobre unha característica non só da *Eneida*, senón de toda a poesía virxiliana: a súa *humanitas*, definida como un interese e preocupación pola condición humana.